

Nr 270.

Av herrar **Lindgren** och **Åkerberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av försvarets centrala ledning och förvaltning m. m.*

I proposition nr 175 sid. 149—151 har Kungl. Maj:t bl. a. motiverat behovet av en regementsläkarbeställning i flygstyrelsen å flygvapnets stat.

Flygstyrelsens framställning om erhållande av ordinarie läkare såsom föredragande i hälso- och sjukvårdsärenden har understötts av de sjukvårdsmyndigheter, som beretts tillfälle att yttra sig härom. Kungl. Maj:t har också ansett fullgoda skäl föreligga att i enlighet med flygstyrelsens förslag sålunda förstärka styrelsens personal med en å stat anställd regementsläkare, men har, på grund av besparingsskäl, funnit sig böra föreslå bibehållande tillvidare av nuvarande organisation med förordnande av en militärläkare att vid sidan av sin ordinarie tjänst mot arvode vara dylik föredragande i flygstyrelsen.

Såsom framgår av propositionen är nämnda organisation av flygstyrelsens hälso- och sjukvårdande verksamhet att hänföra närmast till det orsaksförhållandet, att arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i december 1926 fann erforderligt att hos Kungl. Maj:t göra framställning om anställande inom flygstyrelsen av sakkunnigt biträde vid handläggning å dess intendenturbyrå av ärenden rörande flygvapnets hälso- och sjukvård.

Vid de olika flygkårerna omhänderhaves hälso- och sjukvården av mot arvoden anställda läkare, civila eller förutvarande militära. Endast flygskolan har ordinarie bataljonsläkare. Detta är givetvis en svaghet i organisationen av detta vapens hälso- och sjukvård, vilken eljest jämlikt av Kungl. Maj:t utfärdade förvaltningsföreskrifter skall i tillämpliga delar ombesörjas enligt för armén i motsvarande hänseenden gällande föreskrifter. Svårigheten för vid flygkårerna mer eller mindre tillfälligt anställda läkare att till alla delar hava kännedom om samt efterfölja dessa föreskrifter är självförklarlig. De sakna vidare den rådgivande och kontrollerande mellaninstans till flygstyrelsen, som truppförbandsläkarna vid armén i förhållande till arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse äga uti fördelningsläkarna. Dessas funktion måste här övertagas av flygstyrelsens läkare, vilken det eljest tillkommer att inom flygstyrelsen handlägga och föredraga motsvarande frågor, som beträffande armén och marinen handhavas av sjukvårdsstyrelsens fältläkarbyrå resp. marinisty-

relsens sanitetsavdelning — allt givetvis i den reducerade omfattning, som be-
tingas av vapnets storlek.

Sjukvårdsanstalterna vid flygvapnets truppförband hava av kostnadsskäl
måst i allmänhet inrymmas i lokaler, som beträffande hygieniska anordningar,
utrymme och utrustning måste anses i viss mån otillfredsställande, och vilka
icke kunna mäta sig med motsvarande anstalter vid armén och marinen. Sam-
ma gäller till en del även förläggningslokalerna för manskapet. Flygstyrel-
sen har i sitt underdåniga utlåtande den 17 januari 1929 angående »Betän-
kande med förslag avgivet av kommittén rörande vissa trygghetsåtgärder för
värnpliktiga» framhållit, hurusom bland annat nämnda förhållanden äro värda
statsmakernas beaktande såsom frågor, vilka ansluta sig till de värnpliktigas
skydd till hälsa och liv. Ansvar för upprätthållandet under dylika för-
hållanden av ett gott hälsotillstånd hos manskapet påvilar sålunda såväl flyg-
styrelsen som truppförbanden själva.

Härav framgår, hurusom flygstyrelsen i denna sin verksamhet har ett stän-
digt behov av sakkunnig läkarkraft, som kan ägna sin uppmärksamhet åt
frågor, som beröra hälso- och sjukvårdsförhållandena i allmänhet vid vapnets
truppförband.

Härtill kommer ytterligare det för flygvapnet säregna och i hög grad an-
svarsfulla arbete, som kräves av flygstyrelsens läkare i egenskap av kontrol-
lant av personalens fysiska och psykiska förutsättningar för flygtjänst. Denna
uppgift för flygstyrelsens läkare har också särskilt framhållits av Kungl.
Maj:t i propositionen nr 175. Det har med all rätt där understrukits, att en
dylik kontrollerande verksamhet hos flygstyrelsens läkare är av icke ringa
ekonomisk innebörd för flygvapnet och därmed för statsverket. Genom de-
finitiv eller tillfällig utgallring av för flygtjänst på grund av mindre till-
fredsställande fysiska eller psykiska kvalifikationer för flygtjänst icke lämpad
personal undandrages denna de risker, som den eljest utsättes för, och kunna
skador å den dyrbara materielen därmed i avsevärd grad reduceras.

I likhet med vad förhållandet är inom alla länders flygvapen är den fly-
gande personalen inom vårt flygvapen underkastad särskilt noggranna läkar-
undersökningar dels vid antagningen till elever, dels efter genomgången ut-
bildning årligen en gång eller eljest, när förhållandena så påfordra. Över
dessa undersökningar upprättade protokoll granskas av flygstyrelsens läkare,
som därefter avger utlåtande angående vederbörandes förutsättningar för
flygtjänst.

Särskilt inom de ledande nationerna i flygteknikens områden pågår ett stän-
digt arbete från läkarhåll att hos individen utforska särskilda fysiska och
psykiska förutsättningar för flygning samt att utarbeta undersökningsmeto-
der härför. Det tillkommer flygstyrelsen och dess läkare att ständigt hålla
sig å jour med dessa arbeten och därefter utfärda föreskrifter beträffande er-
forderliga undersökningar, vilkas resultat sedan, såsom nämnts, prövas av
flygstyrelsens läkare. En förutsättning härför är självfallet, att denne skall
kunna ägna tillräcklig tid och erforderligt intresse även åt denna sin verk-
samhet, något som knappast kan förväntas av en tillfälligt anställd arvodes-

läkare vid sidan av hans övriga militärläkarverksamhet. En kontinuitet i detta arbete är nödvändig, såväl på grund härav, som även för att hava en ständig kännedom om den flygande personalens kvalifikationer i allmänhet i nu nämnda avseenden.

Tillgången för landet av en specialutbildad läkare i hithörande frågor måste vidare anses vara ett intresse, som berör även den civila flygverksamheten. Sedan Sverige anslutit sig till den internationella överenskommelsen av den 13 oktober 1919 angående navigation luftledes (La Convention internationale aérienne du 13 octobre 1919) har vårt civila flygväsende förbundet sig att av trafik- och privatflygare i hälsoavseende kräva vissa fordringar, angående vilka det tillkommer landets myndigheter att närmare utforma erforderliga föreskrifter. Det synes mig vara lämpligt, att, i likhet med vad förhållandet är t. ex. i England, ett samarbete härutinnan äger rum mellan de härför ansvariga civila myndigheterna och det militära flyget, som, enligt vad ovan anförts, i varje fall måste vara tillförsäkrat specialkunskap i hithörande frågor.

Då enligt proposition nr 175 arvodesläkaren skulle uppbära ett årligt arvode av 2,400 kr. och då regementsläkare i C 11 avlönas med 9,540 kr. per år, utgör den i motionen betingade kostnadsökningen allenast 7,140 kr. per år.

På grund av vad ovan anförts finna vi med flygväsendets och därmed landets intresse förenat, att en flygläkarbeställning redan från och med nästkommande budgetår tillföres flygstyrelsen och hemställa sålunda,

att riksdagen med avslag av Kungl. Maj:ts proposition nr 175 i vad denna avser anställande i flygstyrelsen av en arvodesläkare såsom föredragande i hälso- och sjukvårdsärenden måtte besluta, att å flygvapnets stat för officerare och underofficerare m. fl. uppföres en regementsläkare i flygstyrelsen med lön i lönegraden C 11 enligt vederbörligt avlöningsreglemente.

Stockholm den 4 april 1929.

Ad. Lindgren.

Harald Åkerberg.

